

İkinci çeyrekte pozitif sürpriz: %3.8 büyüdük

Terör yüzünden kara bulutların dolaştığı Türkiye'de ekonominin beklentilerin üzerinde büyümesi teselli oldu

Türkiye İstatistik Kurumu 2015 yılı Nisan-Haziran aylarını kapsayan ikinci çeyreğe ilişkin büyüme oranını yüzde 3.8 olarak açıkladı. Beklentilerin üzerinde gelen büyümenin tüketim harcamalarındaki artıştan kaynaklandığı bildirildi. Yılın ilk çeyreğinde yüzde 2.3 olarak açıklanan büyüme oranı ise yüzde 2.5 olarak revize edildi. 2015 yılı ilk yarı büyü-

me oranı yüzde 3.1 olarak hesaplandı. İkinci çeyrekte tarım sektöründe yüzde 6.7 oranında büyüme gözlenirken, sanayi ve hizmetlerdeki büyüme yüzde 4.1 olarak gerçekleşti. İnşaat sektörü yılın ilk çeyreğinde yüzde 2.8 küçülmenin ardından ikinci çeyrekte yüzde 2 büyüdü. 2014'te kişi başı gelir 10 bin 390 dolar olarak açıklandı.

HÜSEYİN GÖKÇE 09

**KİŞİ BAŞINA GELİR
417 DOLAR AZALDI**

TÜİK 2014 yılına ilişkin kişi başına düşen milli geliri açıkladı. Buna göre 2014 yılında GSYH cari fiyatlarla yüzde 11.5 artarak 1 trilyon 747 milyar lira, sabit fiyatlarla ise yüzde 2.9'luk artışla 126 milyar 128 milyon lira oldu. Kişi başına düşen milli gelir ise 2013 yılına göre 417 dolar azalarak 10 bin 390 dolara geriledi. Kişi başına milli gelir, 2011'de 10 bin 469 dolar, 2012'de 10 bin 409 dolar, 2013'te ise 10 bin 807 dolar seviyesindeydi.

HÜSEYİN GÖKÇE - ANKARA

Dış ticaret hacminin küçüldüğü, sanayi üretiminin ise çok parlak olmadığı ikinci çeyrekte Türkiye beklentilerinin üzerinde yüzde 3.8 büyüdü. Daha önce yüzde 2.3 olarak açıklanan ilk çeyrek büyüme si yüzde 2.5 olarak revize edildi. 6 aylık büyüme oranı ise yüzde 3.1 olarak hesaplandı. 2014 yılı kişi başına düşen milli geliri de 10 bin 390 olarak açıkladı. Bu dönemde sabit fiyatlarla yatırımlar yüzde 8.7, devletin nihai tüketim harcamaları ise yüzde 7.2 artış gösterdi.

Politika metinlerinde yüzde 4'lük hedefin korunduğu, ekonomi yönetiminin yüzde 3'ün üzerinde, piyasaların ise yüzde 3'ün altında kalmasını beklediği 2015'in ikinci çeyreğinde büyüme yüzde 3.8 olurken, ilk yarı büyümesi yüzde 3.1 seviyesinde gerçekleşti. Türkiye İstatistik Kurumu 2015 ikinci çeyrek büyüme verilerini açıkladı.

Yılın ilk çeyreğinde yüzde 2.3 olarak açıklanan büyüme oranı, dün yayınlanan bültenle yüzde 2.5 olarak revize edildi. İkinci çeyrekte ise piyasaların beklentilerinin üzerinde yüzde 3.8'lik büyüme ulaştı. Bu rakamlarla birlikte 2015 yılı ilk yarısındaki büyüme oranı yüzde 3.1 olarak hesaplandı.

Yılın ikinci çeyreğinde de üretim yöntemiyle değerlendirildiğinde yıllık artışın önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 12.6 artarak 481 milyar 735 milyon lira oldu.

İnşaat yara sarıyorsa çalısor
Sektörlerde yapılan değerlendirmede, tarım sektöründe yüzde 6.7'ye büyüme gözlemlendi. Sanayi ve hizmetler sektöründe ise büyüme yüzde 4.1 olarak gerçekleşti. GSYH içindeki payı yüzde 5.9 olan inşaat sektörü yılın ilk çeyreğinde yüzde 2.8 küçülmeye ardından ikinci çeyrekte yüzde 2 büyüyüp de yılın ilk yarısında sektörde yüzde 0.3 küçüldü. Bu dönemde imalat sanayinin yüzde 5.1 büyümeye, madencilik ve taşocakçılığın ise 5.1 küçüldü.

Hizmetler sektöründe toptan ve perakende ticarette yüzde 2.6, finans ve sigorta faaliyetlerinde ise yüzde 9.1'lik büyüme dikkat çekti. Mesleki ve bilimsel teknik faaliyetler yüzde 10.2 artarken, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 0.6 geriledi. Yılık ilk yarısında ise tarım sektörü yüzde 4.2, sanayi yüzde 2.3, hizmetler sektörü yüzde 4.1 büyüdü. Sanayinin alt dallarından imalat sanayinin büyüme yüzde 3.1 olurken, madencilik ve taşocakçılığın yüzde 6.4 küçüldü. Aynı dö-

nemde hizmetler sektörünün alt kollarından, hanehalklarının işveren olarak faaliyetlerinde de yüzde 1.5 oranında küçülmeye yaşandı.

Büyümenin itici gücü tüketim oldu

Harcamalar yöntemiyle sabit fiyatlarla yapılan hesaplamalara göre, 2015 yılı ikinci çeyreğinde yaşanan yüzde 3.8'lik büyüme önemli katkı tüketim harcamalarından geldi. 3.8'lik büyüme yerleşik hane halklarının tüketimi 3.61 puanlık katkı yaparken, devletin nihai tüketim harcamalarının katkısı 0.71 puan oldu.

Toplam yatırımlar büyüme 2.27 puanlık katkı yaparken, burada kamuun payı yüzde 0.04, özel sektörün payı ise 2.31 puan oldu. Kamuda ise doğrudan yatırım yerine makine teçhizat yatırımlarının öne çıktığı gözlemlendi. Özel sektörde de makine teçhizat yatırımı 2.09 puan, inşaat yatırımı 0.23 puanlık katkı sağladı.

**ARALIKSIZ BÜYÜME
23 ÇEYREĞE ULAŞTI**

Çeyrek dönemler itibarıyla büyüme hızının incelendiğinde Türkiye'nin 2009 yılı 3'üncü çeyrekteki yüzde 2.8'lik küçülmesinden itibaren 23 çeyretil aralıksız büyüme gösterdiği gözlemlendi. O dönemden bu yana en yüksek büyüme yüzde 12.4 ile 2011 yılı ilk çeyreğinde, en düşük büyüme ise yüzde 1.4 ile 2012 yılı son çeyreğinde yaşanmıştı.

İkinci çeyrekte büyümenin artış hızını azaltan en önemli unsur ise -1.9 puanlık stoktaki değişim oldu. 2015 yılı ikinci çeyreğinde stoklar, 2014 yılı aynı dönemine göre tüketimle ilgili olarak azaldı. Bu dönemde dış ticaret hacmindeki gerileme de büyüme hızının azalmasına yol açtı. Büyümeyi ihracattaki azalma 0.58 puan, ithalattaki azalma ise 0.47 puan aşağı çekti.

İlk yarı özel sektör yatırımları kurtardı

2015 ilk yarısında GSMH içindeki kişi başı düşen milli geliri de 10 bin 390 olarak açıkladı. Bu dönemde imalat sanayinin yüzde 5.1 büyümeye, madencilik ve taşocakçılığın ise 5.1 küçüldü. Bu rakamlarla birlikte 2015 yılı ilk yarısındaki büyüme oranı yüzde 3.1 olarak hesaplandı. Yılın ikinci çeyreğinde de üretim yöntemiyle değerlendirildiğinde yıllık artışın önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 12.6 artarak 481 milyar 735 milyon lira oldu.

Büyümede ikinci çeyrek sürprizi: Yüzde 3.8

Türkiye, ikinci çeyrekte tüketim harcamalarının etkisiyle yüzde 3.8 büyüdü. Oran, beklentileri aşarak bu dönemde dış ticaret hacminin küçüldüğü, sanayi üretiminin de çok parlak olmadığı dikkat çekti.

Harcamalar yöntemiyle hesaplanan GSYH

	Pay (2014)	Büyüme oranı (2015)	Büyüme katkısı (puan)
GSYH	100.0	3.8	3.80
-Yerleşik hanehalklarının tüketimi	64.4	5.6	3.61
Yerleşik olmayan h.h. yurtiçi tüketimi (ekst)	68.6	4.5	3.09
Yerleşik h.h. yurtdışı tüketimi	4.7	-7.8	-0.37
Devletin nihai tüketim harcamaları	0.6	26.9	0.16
Maas ücret	10.6	7.2	0.76
Mal ve hizmet alımları	4.8	1.9	0.09
Mal ve hizmet alımları	5.8	11.6	0.67
-Gayrisafi sabit sermaye oluşumu	24.4	9.7	2.37
Kamu sektörü	4.1	1.0	0.04
Makine teçhizat	0.6	21.2	0.13
İnşaat	3.5	-2.8	-0.10
Özel sektör	20.3	11.4	2.31
Makine teçhizat	13.5	15.5	2.09
İnşaat	6.8	3.4	0.23
Stoktaki değişiklik	-	-	-1.90
-Mal ve hizmet ihracatı	27.7	-2.1	-0.58
-Mal ve hizmet ithalatı (ekst)	29.1	1.6	0.47

Yıllar itibarıyla büyüme ve kişi başına gelir

Büyüme (%)	Kişi başına gelir (dolar)	
2014	2.9	10390
2013	4.1	10807
2012	2.1	10497
2011	8.8	10469
2010	9.2	10021
2009	-4.8	8559
2008	0.7	10438
2007	4.7	9239
2006	6.9	7586

Çeyrek dönemler itibarıyla büyüme hızları (%)

	I	II	III	IV
2014	2.5	3.8	3.8	3.8
2013	4.9	2.3	1.9	2.6
2012	3.1	4.7	4.3	4.6
2011	3.3	2.9	1.6	1.4
2010	12.4	9.3	8.7	5.3
2009	-14.7	-7.8	-2.8	5.9
2008	8.1	3.8	3.2	4.2
2007	7.3	2.8	1.2	6.2

YILMAZ: Büyüme yurtdışı talep kaynaklı

Başbakan Yardımcısı Cevdet Yılmaz, ilk çeyrekte olduğu gibi bu yılın ikinci çeyreğinde de büyümenin yurtdışı talep kaynaklı olduğunu belirterek, net dış talepteki daralmanın büyümeyi sınırladığını kaydetti. Yılmaz, "Ötomotiv, beyaz eşya üretim satışları ile konut satışları yurtdışı üretim ve talebi destekleyen göstergeler olmuştur" dedi. Yılmaz, bu yılın ikinci çeyreğinde toplam yurtdışı talebin büyüme 4.8 yüzde puan katkı sağladığını kaydederek, net dış talepteki daralmanın büyümeyi sınırladığını da altını çizdi.

ZEYBEKÇİ: Dış koşullara rağmen büyüdü

Türkiye'nin ikinci çeyrekte çok az ilkinen ulaşabildiği büyüme oranını yakaladığını belirten Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi, verilerin beklentilerle uyumlu olduğunu bildirdi. Piyasaların, küresel gelişmelerin etkisinden etkilenerek biraz daha kötümser şekilde resme baktığını söyleyen Zeybekçi, büyümenin yılın ilk yarısında

İŞİK: Üçüncü çeyrekte seçim etkili olacak

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri İşik, ikinci çeyrekte büyümenin piyasa beklentilerini aştığını belirterek şöyle dedi: "Üçüncü ve dördüncü çeyrek büyüme hızları da ilginç olacak. Birlikte büyüme performansında, dış piyasalar ve kasımda yapılacak seçimler etkili olacak. Küresel piyasalarda da iş piyasalarında yaşanan gelişmeler nedeniyle yıl sonunda Türkiye orta vadeli programda öngörülen daha yavaş büyüyecek. Fakat bu fark ani bir düşüş değil büyüme hızındaki ölçülebilir yavaşlama olacak."

ŞİMŞEK: İlimli da olsa büyüme devam edecek

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, siyasi belirsizlikler ve olumsuz dış konjonktür nedeniyle büyümenin Orta Vadeli Programda öngörülen yüzde 4'ün altında kalmasını muhtemel olduğunu belirterek şunları söyledi: "Ancak otomotiv, konut ve beyaz eşyadaki güçlü satış trendi ekonominin 3. çeyrekte ilimli da olsa büyüme devam edeceğini göstermektedir. Sürdürülebilir yüksek büyüme için yapısal reformların hızla uygulamaya koyulması"

ZAM BEKLENTİSİ

TÜRKİYE İNCELETTİ
Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkan Nurettin Özdebi, 2'nci çeyrek büyüme rakamlarının beklentilerin üzerinde olduğunu, bunda da yükselen kurların dayanıklı tüketim mallarının fiyatını artıracak beklentisiyle artan tüketimden kaynaklandığını söyledi. Reel kesim güvenindeki artışın da yatırım harcamalarını yükselttiğini belirtti. Özdebi, "Büyük yatırımlar devam etmekte, ekonomide çarklar dönüyor" dedi. "Büyük yatırımlar devam etmekte, ekonomide çarklar dönüyor" dedi. "Büyük yatırımlar devam etmekte, ekonomide çarklar dönüyor" dedi.

YATIRIMCI İZLENLERİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, büyüme verisini şöyle değerlendirdi: "Yılın ikinci çeyreği için olumlu ve beklentilerin üzerinde bir büyüme performansı elde edildim. Yüzde 3.8'lik bu büyüme oranının gelen yüzde 4.6'lık katkıdan da çok değerli buluyoruz. Ancak üçüncü çeyrekte büyüme oranının sürdürülebilir olması açısından bir takım şüphelerin doğmasına neden olmadık. Her zaman söylediğimiz gibi Türkiye'nin sanayi, yatırım ve ihracatla desteklenen büyüme odaklıması ve bunun için yasal düzenlemelerin temel amaç olması"

YATIRIMCI İZLENLERİ

Türkiye ihracatçıları Meclisi Başkanı Mehmet Büyükekçi, büyümenin beklentilerin aşmasını, zor günlerden geçen Türkiye'ye önemli bir moral olduğunu belirtti. "Büyük bir moral olduğunu belirtti. "Büyük bir moral olduğunu belirtti. "Büyük bir moral olduğunu belirtti."

YATIRIMCI İZLENLERİ

MÜSAD Başkanı Nail Olpak, "Türkiye ekonomisinin 23 çeyretil aralıksız büyüme gösterdiğini kaydederek, net dış talepteki daralmanın büyümeyi sınırladığını da altını çizdi. "Türkiye ekonomisinin 23 çeyretil aralıksız büyüme gösterdiğini kaydederek, net dış talepteki daralmanın büyümeyi sınırladığını da altını çizdi. "Türkiye ekonomisinin 23 çeyretil aralıksız büyüme gösterdiğini kaydederek, net dış talepteki daralmanın büyümeyi sınırladığını da altını çizdi."

YATIRIMCI İZLENLERİ

ASKON Başkanı Mustafa Koca, büyümenin sürmesini "Son derece önemli bir given unsuru" ifadesiyle değerlendirdi. Koca şunları kaydetti: "Bu given uzun dönemli bir istikrar sürecinin yansımasıdır. Oyle anlaşılır ki, ekonomide bir kısmın taşlar ciddi anlamda yerine oturmuştur. Son zamanlarda yaşadığımız önemli sorunlar da bu giveni sarsacak yılm etkisi oluşturmuştur."

YATIRIMCI İZLENLERİ

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı İbrahim Çağlar, dünyadaki ekonomik durgunluğa, yakın coğrafyadaki karşılıklı ve içerde seçim başta olmak üzere muhtelif gelişmelere rağmen, Türkiye ekonomisinin yılın ilk yarısında yüzde 3'ün

üzerinde bir büyüme tamamlaşmasının çok değerli olduğunu kaydetti. Ekonominde kriz ve kaos senaryolarının boşa çıktığını belirten Çağlar, "Son beş çeyreğin en iyi büyüme rakamına ulaştı. Bu, özel sektörün ekonomiyi ve istikrarı güvenliye taşıdığı" dedi.

YATIRIMCI İZLENLERİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, büyüme verisini şöyle değerlendirdi: "Yılın ikinci çeyreği için olumlu ve beklentilerin üzerinde bir büyüme performansı elde edildim. Yüzde 3.8'lik bu büyüme oranının gelen yüzde 4.6'lık katkıdan da çok değerli buluyoruz. Ancak üçüncü çeyrekte büyüme oranının sürdürülebilir olması açısından bir takım şüphelerin doğmasına neden olmadık. Her zaman söylediğimiz gibi Türkiye'nin sanayi, yatırım ve ihracatla desteklenen büyüme odaklıması ve bunun için yasal düzenlemelerin temel amaç olması"

YATIRIMCI İZLENLERİ

Türkiye ihracatçıları Meclisi Başkanı Mehmet Büyükekçi, büyümenin beklentilerin aşmasını, zor günlerden geçen Türkiye'ye önemli bir moral olduğunu belirtti. "Büyük bir moral olduğunu belirtti. "Büyük bir moral olduğunu belirtti. "Büyük bir moral olduğunu belirtti."

YATIRIMCI İZLENLERİ

ASKON Başkanı Mustafa Koca, büyümenin sürmesini "Son derece önemli bir given unsuru" ifadesiyle değerlendirdi. Koca şunları kaydetti: "Bu given uzun dönemli bir istikrar sürecinin yansımasıdır. Oyle anlaşılır ki, ekonomide bir kısmın taşlar ciddi anlamda yerine oturmuştur. Son zamanlarda yaşadığımız önemli sorunlar da bu giveni sarsacak yılm etkisi oluşturmuştur."

YATIRIMCI İZLENLERİ

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı İbrahim Çağlar, dünyadaki ekonomik durgunluğa, yakın coğrafyadaki karşılıklı ve içerde seçim başta olmak üzere muhtelif gelişmelere rağmen, Türkiye ekonomisinin yılın ilk yarısında yüzde 3'ün

Harcayarak büyüyoruz

Türkiye 2. çeyrekte vatandaşın yaptığı tüketimle yüzde 3.8 büyüdü. Halkın gelirinde bir artış olmadığına göre, bu tüketim ya birikimlerden, ya da üst gelir grubunun harcamalarından karşılandı. Büyüme üretimle olur. Tüketimle sağlıklı büyüme olmaz. Olursa bir yerde tıkanır

Gungör Uras
guras@milliyet.com.tr

Bu yılın ilk 3 aylık döneminde ekonomi yüzde 2.5 büyümüştü. İkinci 3 aylık dönemde büyüme yüzde 3.8 olarak gerçekleşti.

Böylece yılın ilk yarısındaki büyüme yüzde 3.1 oldu. Altı ayda ekonominin yüzde 3.1 oranında büyümesi her ilke için, her ekonomi için önemlidir.

Bizim için daha da önemlidir. Unutmayalım: ■ Bu dönem, Türk Lirası'nın hızla değer kaybettiği, doların fiyatının arttığı dönemdir. ■ Ülkenin seçim ortamında olduğu dönemdir.

■ Dünya ekonomisinde çalkantının devam ettiği, Türkiye'nin ihracatının gerilediği, ülkeden döviz çıkışlarının hızlandığı dönemdir.

Büyüme tüketime dayalı

Üretim artarsa büyürüz. Ama üretimin artışı iç ve dış talep artışıyla bağlı. Yılbasından bu yana dış talep artmıyor. Bu nedenle yılın ilk yarısındaki büyüme, iç talebe dayalı bir büyüme oldu. 2015 yılının ikinci 3 aylık döneminde hane halkımızın tüketim harcamaları yüzde 5.6 arttı. 2013 yılı sonundan bu yana hane halkı harcamaları bu boyutta artmamıştı.

Bu dönemde otomobil satışlarının yüzde 50 artmış olması, tüketim harcamalarının büyük bölümünün otomobil satışlarından kaynaklandığını gösteriyor.

Yılın ikinci 3 aylık döneminde hane halkının gıda içki ve tütün harcamaları yüzde 5.2, konut harcamaları yüzde 4.7, ulaştırma ve haberleşme harcamaları yüzde 11.6 oranında arttı.

Gelir aynı, harcamalar artıyor

Açık anlatımla, 2015 yılının ilk yarısındaki büyümenin arkasında tüketimdeki artış var. Önemli olan, tüketimi artıran harcamaların kaynağının ne olduğudur.

Gemelde hane halkının harcanabilir gelirinde bir artış olmadığına göre, artan tüketim harcamalarının birikimlerden yapılan harcamalar olduğu veya gelir dağılımındaki çarpıklığa dayalı olarak, üst gelir gruplarının tüketim harcamalarındaki artıştan kaynaklandığı söylenebilir.

■ Yılın ikinci 3 aylık dönemindeki yüzde 3.8 oranındaki büyümede en büyük etken, hane halkı tüketiminin yüzde 5.6 artması oldu. Yüzde 3.8'lik büyüme 3.6 puanı hane halkı tüketimindeki artıştan kaynaklandı.

■ Devletin tüketimi yüzde 7.2 artınca, bu harcamalar büyümeye 0.8 puan katkı yaptı.

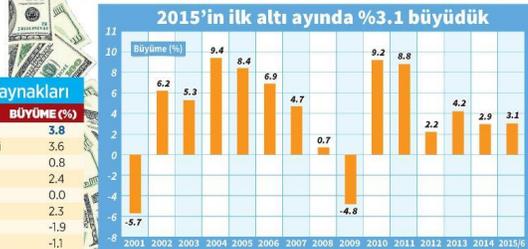
Beklenmedik artış var

■ Kamu yatırımları yüzde 1.0 artarken özel sektör yatırımlarında beklenmedik bir artış görüldü. Makine ve teçhizat ağırlıklı yüzde 11.4 artış ile özel sektör yatırımları büyümeye 2.4 katkı sağladı.

■ Bu olumlu katkılara karşı, ihracattaki gerileme ve stoklardaki azalmanın negatif (eksi) etkisiyle büyüme yüzde 3.8 olarak gerçekleşti.

■ Üretim bakımından ise ■ Tarm ve hayvancılık kesiminde yüzde 6.7, sanayi kesiminde yüzde 4.1 büyüme görüldü. İmalat sanayii büyümesi yüzde 5.0 gibi yüksek bir oranda gerçekleşti.

■ İnşaat ilk 3 aylık dönemde gerilediği. İkinci 3 aylık dönemde yüzde 2.0 artış gösterdi.

DOLAR HESABI YANILTIYOR

Cari fiyatta hesaplanan milli gelir oranı, cari dolar fiyatına bölünerek dolara dönüştürülüyor. Dolar fiyatı arttığı için 2014 yılında 800 milyar dolar olan milli gelir rakamı şimdilerde yıllık olarak 770 milyar dolara geriledi. Bu yılın ilk altı ayında sabit fiyatlarla ekonomimiz geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3.1 büyüdü ama

cari dolar fiyatıyla hesaplanan milli gelir, aynı dönemde yüzde 6.8 küçüldüğü işaret ediyor. Sonuç: "Büyüdük ya... Nasıl büyüdükse büyüdü" gözleriyle bakılırsa "Başkarla küçülürken, biz büyüydük... Helal olsun" denilebilir. Bir başka gözle, "Büyüdük de nasıl büyüdü" gözleriyle bakılırsa, "Gelir dağılımındaki çarpıklığa dayalı olarak, rantta ve üst gelir grubu harcamalarına dayalı olarak, tüketim ağırlıklı büyüyoruz. Bu sağlıklı büyümedir. Sürdürülemez. Üretimle dayalı büyüme esastır" demek gerekir.

AKADEMİSYENLER YORUMLUYOR

'Yılın ikinci yarısında durgunluk ihtimali var'

PROF. DR. SEYFETTİN GÜRSEL / Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Üyesi

"Beklenenin üzerinde gelen büyüme özel sektörün beklentilerden çok fazla aşmış oldu. Uzun süredir ilk kez çeyrekten çeyreğe yatırımlar yüzde 78 gibi yüksek oranda arttı. Anlaşılan yatırımcılar seçicilere ve sonuçlarına sınırlanmış daha iyimser bakışlar."

Üçüncü çeyrekte büyümenin aynı performansı göstereceğini hiç sanıyordum. Temmuzdan itibaren, siyasal belirsizlik ve siddet hızla

güçlendi. Öncü göstergeler de oldukça olumsuz. Sanayi üretimi temmuzda yüzde 1.5 azaldı. Güven endekslerinde de büyük düşüş var. Üçüncü çeyrekte büyümenin çok düşük olmasını bekliyorum. İlk yarıda yıllık büyüme yüzde 3'ün biraz üzerinde gerçekleşti. Yıllık büyüme, ikinci yarıdaki performansa bağlı. İkinci yarıda çok daha düşük büyüme bekliyorum. Durgunluk ihtimali de var. Bu durumda yıllık büyüme yüzde 2 civarına iner."

'2. çeyrek büyüme geçici talep artışı, sürekli olmaz'

PROF. DR. ERİNÇ YELDAN / Bilkent Üniversitesi İktisat Fakültesi Dekanı

"Ekonomi ikinci çeyrekte özel ve kamu tüketiminde beklentilerin üzerinde büyüdü. Özel tüketimin yüzde 5.6, kamu tüketim harcamalarının ise yüzde 7.2 büyüme gösterdiği bu ortamın konjonktürel ve geçici olduğunu düşünüyorum. İhracattaki daralma büyümenin daha çok iç talebe dayalı olduğunu belirliyor ve neden olduğu düşüncü de Merkez Bankası rezervleri ve kısa vadeli,

kaynağı belirsiz sermaye girişleriyle finanse ediliyor olması sürdürülebilirliği konusunda kaygılar uyandırıyor. Yılın ikinci yarısına ilişkin öncü göstergeler de, sanayinin durgunluğa itildiği ve dış açığın döviz baskısıyla daralacağı ve dolayısıyla iç talep artışı sürdürülemediği yönünde sinyaller vermektedir. Bu şartlar altında büyüme tahmininin yüzde 3-3.5 arasında korunması gerekir."

'DIŞ TALEPTE DARALMA BÜYÜMEYİ SINIRLADI'

Başbakan Yardımcısı Cevdet Yılmaz, ilk çeyrekte olduğu gibi bu yılın ikinci çeyreğinde de büyümenin yurtdışı talep kaynaklı olduğunu belirterek, net dış talepteki daralmanın büyüme hızını sınırladığını kaydetti.

Cevdet Yılmaz

Yılmaz, TÜİK tarafından açıklanan büyüme verilerine dair yaptığı açıklamada, "Türkiye ekonomisi 2009 yılının son çeyreğinden itibaren sürdürdüğü kesintisiz büyüme sürecine, 2015 yılı ikinci çeyreğinde de devam etmiştir" dedi.

İnşaat dahil sanayi sektörü katma değerinin 2015 yılı ikinci çeyreğinde olumsuz dış ekono-

mik koşullara rağmen yüzde 4.1 seviyesinde artış gösterdiğini, hizmetler sektörü katma değerinin ise yüzde 2.2 büyüdüğünü kaydeden Yılmaz, şöyle devam etti: "Tarım sektörü katma değerinde; baz etkisi ve olumlu hava koşulları sebebiyle 2015 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 6.7 artışını göstermiştir. Yılın ilk çeyreğinde olduğu gibi yurtdışı talep kaynaklı büyüme söz konusudur. Otomotiv, beyaz eşya üretim satışları ile konut satışları yurtdışı üretim ve talebe destekleyen göstergeler olmuştur."

'3. ÇEYREKTE İLİMLİ DA OLSA BÜYÜME SÜRER'

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, büyümenin siyasal belirsizlik ve küresel piyasalardaki dalgalanma gibi nedenlerle ikinci çeyrekte sınırlı kaldığını belirterek, göstergelerin üçüncü çeyrekte ilimli da olsa büyüme devam edeceğini gösterdiğini söyledi.

Mehmet Şimşek

Şimşek, Türkiye ekonomisinin ikinci çeyrekte olumsuz konjonktüre rağmen beklenenin üzerinde büyüdüğünü belirterek, "Siyasi belirsizlik nedeniyle ertelenen yatırım, küresel finansal piyasalarda dalgalanma, artan jeopolitik gelişmelerle AB'deki durgun-

luk yılın ilk yarısında ekonomik büyüme hızını sınırlamıştır" dedi.

Net ihracatın büyüme hızını yüzde 1.2 puan aşağı çektiğini, iç talebin katkısının ise 4.4 puan olduğunu kaydeden Şimşek, en önemli bileşenin 3.4 puan ile özel tüketim olduğunu kaydetti. "Siyasi belirsizlik ve dış konjonktür nedeniyle büyümenin OVP'deki yüzde 4'ün altında kalması muhtemel" diyen Şimşek, şöyle dedi: "Otomotiv, konut ve beyaz eşya gibi temel sektörlerdeki güçlü satış trendi ekonominin 3. çeyrekte ilimli da olsa büyüme devam edeceğini gösteriyor."

'İHRACATIN KATKISIYLA BÜYÜME % 5'İ AŞACAK'

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, küresel ekonominin ikinci çeyrekteki yavaşlamasına rağmen Türkiye'nin büyümesini artırdığını belirterek, ihracatın büyüme katkısı vermeye başladığını ve yüzde 5'lerin üzerinde büyümeyle yeneleceğini söyledi.

Nihat Zeybekci

Yılın ikinci çeyreğinde yüzde 3.8 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşen GSYH büyümesinin ardından yaptığı yazılı açıklamada Zeybekci, "İhracat küresel gelişmelerden dolayı, 2015 yılı başından itibaren büyümeye pozitif katkı sunamamıştı. Ancak önümüzdeki dönemde,

ihracatın büyüme katkısı vermeye başlaması ile Türkiye'nin olması gereken yüzde 5'lerin üzerinde büyüme seviyesine doğru yöneleceğini söyledi."

Zeybekci, büyümenin yılın ilk yarısında büyük ölçüde iç piyasadaki tüketim kanalları üzerinden desteklendiğini belirterek, "Büyüme bu yıl büyük ölçüde tüketimin olumlu katkısı ile yüksek çıkacak. Nitekim ikinci çeyrekte hanehalkı tüketim harcamalarının sabit fiyatlarla yüzde 5.6, kamu tüketim harcamalarının sabit fiyatlarla yüzde 7.2 arttığını gösteriyor" dedi.

İŞ DÜNYASI TEMKİNLİ

'EKONOMİDE KRİZ VE KAOS SENARYOLARI BOŞA ÇIKTI'

İş dünyası ikinci çeyrek büyüme rakamlarını iyimserlikle, üçüncü çeyrek öngörülerini ise temkinli yorumladı. İstanbul Ticaret Odası Başkanı İbrahim Çağlar, "Ekonomide kriz ve kaos senaryoları boşta çıktı" derken, İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan, "Üçüncü çeyrekteki gelişmeler büyümenin sürdürülmesini açısından şüpheli uyandırıyor" diye konuştu.

Başkanı **Nurattin Özdebi**, "Seçimlerle çıkacak tabloya göre bu rakamların devam ettirilebileceği konusunda endişeler var" diye konuştu. DEİK Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Cihad Vardan, "Sıfır büyüme propagandası yapıldığı dönemde bu rakam güven verdi" derken, Türkiye İhracatçıları Meclisi Başkanı Mehmet Büyükekçi, "Zor günlerde bu rakamlar moral oldu" dedi.

Ankara Sanayi Odası

oldu

Büyümede son parti

Yılın ikinci çeyreğine ait büyüme verileri beklentileri de aşarak yüzde 3.8'e çıktı. Yılın ilk çeyreğindeki büyüme de yukarı yönlü revize edildi. İlk yarıdaki büyüme yüzde 3.1 olarak gerçekleşti.

Son beklentiler ise yıllık büyümenin yüzde 3'ün altına ineceği yönünde.

Yılın üçüncü çeyreğine ilişkin gelişmeler ve öncü veriler de bunun işaretini veriyor. Değil yüzde 3'ler yüzde 1'in üzerine çıkılması bile sevindirici olabilir.

■ Çünkü üçüncü çeyrekte ihracat toparlanamadı. İhracat tutarındaki çift haneli azalma devam etti.

■ İçeride tüketim eğilimi zayıfladı. Tüketici güven endeksi 2009'da kriz ortamından sonra en düşük düzeyine indi.

■ Dış ve iç talepteki durgunluk ve azalma karşısında sanayi üretimi üçüncü çeyreğe frene basarak girdi.

■ Tüketici güveninde azalmanın temelinde seçim sonrası kurulamayan hükümet ve yeni seçim kararı, terör olaylarının tırmanması, dolar kurunun dış etkenlerin de varlığı ile sık sık rekorlar kırması, uluslararası sermaye akışının giderek zayıflaması yatıyor.

■ Bütün bu gelişmeler büyümeyi üçüncü çeyrekte belirgin biçimde aşağı çekici etki yapacak.

■ Ancak tarım sektörünün büyüme katkısı pozitif yönde olmaya devam edecek. Çünkü

Abdurrahman
YILDIRIM

ayildirim@htgazete.com.tr

bu yıl tarımın var yılı. Üçüncü çeyrek de hasat dönemi ve tarımın payı daha yüksek.

■ Otomotiv, beyaz eşya, konut satışları da iyi gidiyor. Buradan da büyümeye kısmi pozitif bir katkı gelebilir. Ancak bu katkının önemli bölümü yaşandı gibi. Çünkü alıcılar taleplerini, otomobilde kur artışından dolayı gelebilecek zamların önüne çekti. Bir de seçimlerde adaylara araba lazım. Bu aday etkisi kasıma kadar sürecektir ama kur artışının bir bölümü ya da önemli bir bölümü gerçekleşti.

■ Artık bu kurlarla ithal edilecek otomobillere talebin gerileyebileceğini söylemek mümkün, **İSO Başkanı Erdal Bahçıvan**'ın belirttiği gibi, canlanma otomotiv, beyaz ve kahverengi eşyada, diğer sektörlerde ise gidiş pek iyi değil.

■ Üçüncü çeyrek bu ay bitecek ve ekim ile dördüncü çeyrek başlayacak. Kasım başında genel seçimler yapılacak. **İşlerin toparlanması ancak o tarihten sonra kurulacak yeni hükümete ve atacağı adımlara bağlı.** Ancak bugünden görünen, yılın son çeyreğinin yarısının belirsizlik altında geçeceği kesin. Sonrasına Allah kerim.

■ Dolayısıyla **yılın ikinci yarısı büyümede zorlanabiliriz.** Birinci yarıya göre dramatik kayıplar verebiliriz. Bu da yılın tamamında ortalama büyümenin yüzde 3.1'den aşağıya doğru geleceğine işaret.

■ Yılın son çeyreğinde umutlu olabileceğimiz bir alan ise AB'ye ihracat kapılarının aralanıyor olması. AB ekonomisinde kısmi bir canlanma başladı gibi. Ancak bu kısmi canlanmanın hemen ihracatı ve oradan büyümeyi kurtarması da zor.

■ Bütün bu gelişmeler ışığında **büyümede son partiyi yüzde 3.8 ile ikinci çeyrekte yaşadık gibi.** Üçüncü ve dördüncü çeyreklerde daha düşük büyümelerle, dolar bazında gerileyebilecek milli gelirle karşılaşabileceğiz.

■ **Açıklanan ikinci çeyrek verisi ile son bir yıllık milli gelir 772.3 milyar dolara indi.** 77 milyon 738 bin kişilik yıl ortası nüfusa göre kişi başına düşen milli gelir de 9.935 dolara indi.

■ Bunun hemen yılın üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde düzelmesi ve yeniden yukarı gitmesi en azından dolar kuru nedeniyle artık zor. **Hem 800 milyar dolarlık GSYH hem de 10 bin dolara üstü milli gelire yeniden ulaşmak ekonomide yeni bir hamleyi gerektiriyor** ve en azından birkaç çeyrek sonra gerçekleşebilecek gibi.

SONUÇ: "Yaşam bir hata yapma ve hata düzeltme sürecidir." Jonas Salk

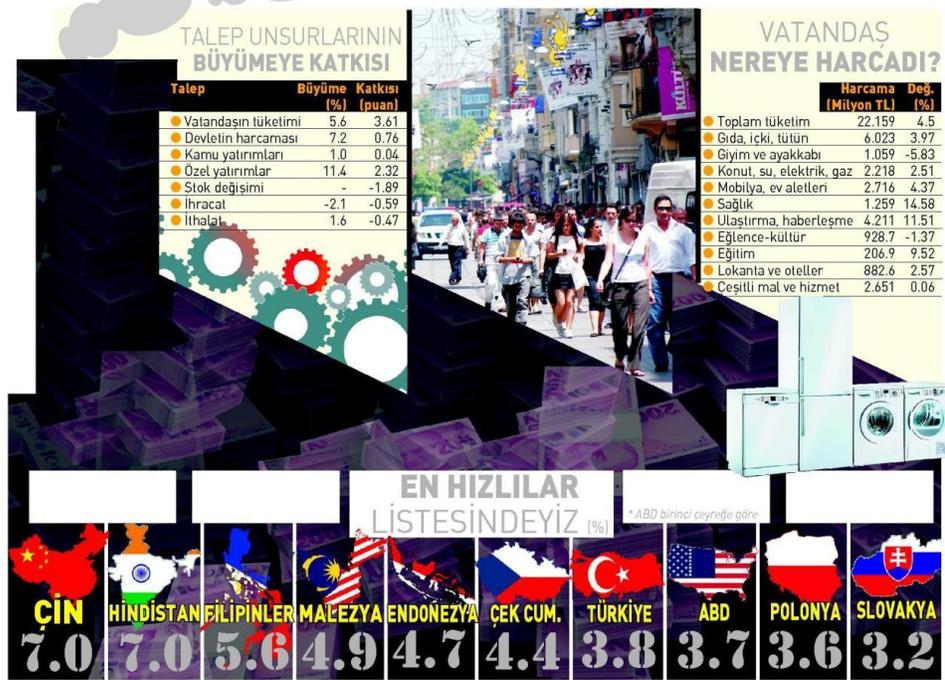

BÜYÜME HIZIMIZ PARMAK ISIRTTI

Türkiye, beklentileri aşan büyüme oranıyla dünyanın en hızlı büyüyen 7. ekonomisi oldu

ABD VE AVRUPA'YI GEÇTİK

SİYASİ belirsizlik, küresel zorluklar, jeopolitik riskler ve tüm saldırılar Türkiye ekonomisine vız geldi. Ekonomi, ikinci çeyrekte tahminlerin de üstüne çıkarak yüzde 3.8 büyüdü. 23 çeyrektir kesintisiz büyüyen Türkiye, bu performansı-yla ABD ve Avrupa ekonomilerini geride bıraktı. **8'DE**

İNADINA BÜ-YÜ-ME

Siyasi belirsizlik, küresel zorluklar ve jeopolitik risklere rağmen büyüme devam etti. Türkiye, yüzde 3.8 ile en hızlı büyüyen 7'nci ülke oldu

Türkiye, yurtdışı ve dışından saldırılara maruz kaldığı yılın ilk altı ayında, küresel ekonomideki zorluklar, jeopolitik riskler, kurdaki artış ve siyasi belirsizliğe rağmen yolundan sapmadı. Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde yüzde 3.8 ile son beş çeyreğin en hızlı büyümesini gerçekleştirdi. Büyüme, 23 çeyreklik kesintisiz sürerken, Türkiye ikinci çeyrekte dünyanın en hızlı büyüyen yedinci ülkesi oldu. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından dün açıklanan verilere göre 6 aylık büyüme ise yüzde 3.1 olarak gerçekleşti.

İÇ TALEP CANLANDI

Büyümenin lokomotifliğini iç talepteki artış üstlenirken, özel sektör yatırımlarının hızlanması da rakamlara olumlu yansdı. Yılın ikinci çeyreğinde büyümeyi yurtdışı tüketim 3.6, devletin nihai tüketim harcamaları 0.8, özel sektör yatırımları 2.3 puan yukarı çekerken, stok değişimleri 1.9, net ihracat ise 1.1 puan indirdi. Büyümeye en büyük katkının özel tüketimden geldiğine işaret eden İş Yatırım Ekonomisti Muammer Kömürçüoğlu,

"Tüketimde öne çıkan kalem ise ulaştırma ve haberleşme grubu (otomobil alımı da bu gruba dahil) oldu. Seçim öncesi büyük harcama kalemleri öne çekildi" dedi. Hane halkının nihai tüketim harcamaları ikinci çeyrekte sabit fiyatlarla yüzde 5.6'lık artışla 21 milyar 39 milyon lira, cari fiyatlarla ise yüzde 12 yükselerek 329 milyar 236 milyon lira seviyesine geldi.

ÖZEL SEKTÖR GAZA BASTI

Özel sektörün seçimler öncesinde istikrar beklentisiyle yatırımları hızlandırdığını belirten Ziraat Yatırım Analisti Bora Tamer Yılmaz ise, "Özel sektörün seçimler öncesindeki yatırım hamlesi Türkiye ekonomisine ve ülkenin geleceğine ilişkin duydukları güveni simgelemek" diye konuştu.

Büyümenin üretim tarafından tarım ve sanayi sektörleri lokomotif görevini gördü. Yılın ikinci çeyreğinde yüzde 6.7'lik büyümeyle tarım, ormancılık ve balıkçılık öne çıktı. İlk çeyrekte yüzde 0.4 artan sanayi sektörünün ikinci çeyrekte yüzde 4.1'lik büyümesi dikkati çekti. İmalat sanayisindeki GSYH artışı ise yüzde 5'e çıktı.

Mehmet Şimşek

Cevdet Yılmaz

Nihat Zeybekci

Fikri Işık

BÜYÜME ÜÇÜNCÜ ÇEYREKTE DE SÜRER

● **Mehmet Şimşek/Maliye Bakanı:** Türkiye olumsuz konjonktüre rağmen beklentinin üzerinde büyüdü. Otomotiv, konut ve beyaz eşya gibi bazı temel sektörlerdeki güçlü satış trendi, ekonominin 3'üncü çeyrekte ilümlü da olsa büyüme devam edeceğini gösteriyor.

● **Cevdet Yılmaz/Başbakan Yardımcısı:** Türkiye 2009'un son çeyreğinden itibaren sürdürdüğü kesintisiz büyüme devam etti. Otomotiv, beyaz eşya ile konut satışları yurtdışı üretimi ve talebi destekleyen göstergeler oldu.

● **Nihat Zeybekci/Ekonomi Bakanı:** Büyüme uzun yıllardır görülmeyen ölçüde zorlu bir küresel ekonomide başlandı.

● **Fikri Işık/Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Işık:** Büyümede iç tüketim ve yatırımlardaki artış belirleyici oldu. Geçen yıldan gelen ertelenmiş talep hareketi geçti.

● **İbrahim Çağlar/İTO Başkanı:** Ekonomide kriz ve kaos senaryoları başa geçti. Bu, özel sektörün ekonomiye ve istikrara güvenidir.

● **Erdal Bahçivan/İSO Başkanı:** Türkiye'nin sanayi, yatırım ve ihracatla desteklenen bir büyümeye odaklanması temel amaç olmalı.

● **Mehmet Büyükeşi/TİM Başkanı:** Bu veriler zor günlerden geçen Türkiye'ye önemli bir moral oldu.

● **Ömer Cihad Yardan/DEİK Yönetim Kurulu Başkanı:** Türk ekonomisi için 'sifir' hatta 'negatif' büyüme gibi kara propandaya yapılan bir dönemde bu oran, tüketici ve yatırımcı güvenini artırıcı bir gelişme.

Cari açık 6 ayın en düşük seviyesinde

Cari açıkın Karnesi (Milyon \$)

	2014/Ocak	2015/Ocak
● İhracat	99.954	89.735
● İthalat	134.137	120.489
● Mal dengesi	-34.183	-30.754
● Mal-hizmet dengesi	-22.017	-19.396
● Cari açık	-26.931	-25.431
● Net hata noksan	7.998	9.099

CARİ açık, petrol fiyatlarındaki gerilemenin olumlu etkisiyle temmuz ayında 3 milyar 154 milyon dolarla 6 ayın en düşük seviyesine geriledi. Açık, beklentilerin altında kalmasına rağmen iç talebin güçlü seyri koruması nedeniyle geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 32 arttı. Merkez Bankası tarafından açıklanan verilere göre yılın ilk 7 ayında cari açık, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5.6 azalarak 25.4 milyar dolar oldu. 12 aylık cari açık ise 45 milyar doları tekrar geçti. Merkez Bankası tarafından yapılan açıklamada, "Söz konusu gelişmede ödemeler dengesi tablosundaki dış ticaret açığının bir önceki

yılın aynı ayına göre 964 milyon dolar artarak 5.76 milyara yükselmesi ve hizmetler dengesinden kaynaklanan net gelirlerin 67 milyar dolar azalarak 3.01 milyar dolara gerilemesi etkili olmuştur" denildi.

İKİZ AÇIK DÖNEMİ KAPANIYOR

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, ihracatçıların zor küresel şartlarda rakiplerine göre iyi bir performans sergilediğini söyledi. Dış ticaret kaleminin cari açığın iyileşmesine 3.4 milyar dolarlık katkısı olduğunu kaydeden Zeybekci, Türkiye'de ikiz açıklar dönemini kapanmaya başladığını kaydetti.

EKONOMİDEN İYİ HABER

3.8 morali

İçten ve dıştan bütün engellemelere rağmen ikinci çeyrekte **yüzde 3.8 büyüdük**

■ Türkiye, genel seçimleri de içine alan 2015 yılının ikinci çeyreğinde beklentileri altüst eden sürpriz bir büyüme rakamına imza attı. 3.8 ile en hızlı büyüyen ülkeler sıralamasında ilk 7'ye girdik. Böylece olumsuzlukların devreden çıkması hâlinde yüzde 5 büyüyebileceğimizi gösterdik. **5'TE**

İKİNCİ ÇEYREKTE BÜYÜME YÜZDE 3.8

Biraksalar uçacağız!

TÜRKİYE ekonomisi, dışarıda FED'in faiz artışı ve küresel durgunluk, içeride ise siyasi belirsizlik ve terör gibi olumsuzluklara rağmen ikinci çeyrekte yüzde 4'e yakın büyüdü.

SADECE ihracattaki gerileme, büyüme oranını yaklaşık yüzde 1 aşağı çekti. Böylece Türkiye, olumsuzlukların devreden çıkması hâlinde yüzde 5 büyüyebileceğini gösterdi.

Türkiye, genel seçimleri de içine alan 2015 yılının ikinci çeyreğinde, bütün olumsuz beklentileri altüst eden sürpriz bir büyüme rakamına imza attı. ABD Merkez Bankası'nın yaklaşan faiz artırım sebebiyle döviz kurlarında yaşanan yükseliş, küresel ekonomide gözlenen ve güçlüye şüphelenen durgunluk, içeride de tüketimin nispeten mittevan seyretmesine rağmen Türkiye ekonomisi, ikinci çeyrekte "pozitif" sinyal vererek yüzde 3.8 büyümeyi başardı. Açıklanan bu rakam, beklentilerin yüzde 3'ün hemen üzerinde şekillendiği dikkate alındığında, "real piyasalarda işlerin korkuluğu gibi kötü gitmediği" sonucunu doğruladı. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı verilere göre "üretim yöntemiyle gayrisafi yurt içi hasıla" yılın ikinci çeyreğinde sabit fiyatlarla 32 milyar 93 milyon lira oldu. Türkiye ekonomisi, ikinci çeyrekte yakalanan yüzde 3.8'lik büyüme ile üst üste 23 çeyrek büyümüş oldu.

YÜZDE 5 KAÇTI!

Mal ve hizmet ihracatı bu dönemde, bir önceki yılın aynı çeyreğine kıyasla yüzde 2.1 azalışla 8 milyar 394 milyon lira oldu. Söz konusu gerileme yaşanmasaydı, büyüme oranı yüzde 5'e yakın gerçekleşirdi. Üçüncü çeyrek rakamının için önceki göstergelere nispetinde olan temmuz ayı sanayi üretimi de, yüzde 1.5'lik bir daralmaya işaret etmişti. "FED'in faiz artışı" ve "küresel durgunluk" gibi dış faktörlere, siyasi belirsizlik ve terör gibi iç faktörlerin katılması, üçüncü çeyreğin zayıf başlamasına etki olmuştur. Hem dış hem de iç kaynaklı olumsuz faktörlere rağmen yüzde 3.8'lik büyüme, Türkiye ekonomisi için "biraksalar uçmaz" şeklindeki görüşleri de yükseltti.

TARIM ZİRVEDE

Sektörler olarak bakıldığında; tarım sektörünü oluşturan faaliyetlerin toplam katma değeri, ikinci çeyrekte yüzde 6.7'lik artışla 2 milyar 357 milyon lira olarak gerçekleşti. Sanayi sektörünü oluşturan faaliyetlerin toplam katma değeri, yüzde 4.1'lik artışla 11 milyar 118 milyon lira olurken; hizmet sektöründe söz konusu rakam, yüzde 4.1 artarak 18 milyar 742 milyon liraya çıktı. İkinci çeyrekte sektörel bazda cari fiyatlarla en yüksek büyüme hızı, yüzde 20.5 ile "tarım, ormancılık ve balıkçılık" sektöründe kaydedildi. Bu sektör, yüzde 19.1 ile "su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri", yüzde 18.7 ile de "mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler" izledi. En düşük büyüme ise yüzde 2.1 ile "hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri"ne görüldü. Madencilik ve taşocaklık sektörü de yüzde 3.7 daraldı.

3.15 MİLYAR DOLAR Cari açık 6 ayın EN DÜŞÜK seviyesinde

Cari açık temmuzda 3.15 milyar dolar ile piyasa beklentilerinin altında gerçekleşirken, bu rakam aynı zamanda 6 ayın en düşük seviyesine işaret etti. Yıllıklandırılmış cari açık ise temmuz ayında 45 milyar dolar olarak gerçekleşti. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, "Geçen yıl ilk 7 ayda 26.9 milyar dolar cari işlemler açığı, bu yılın ilk 7 ayında 25.4 milyar dolara geriledi. Cari açığına bu olumlu gelişmenin altında büyük ölçüde ilk 7 ayda görülün dış ticaret açığındaki düşüş yatıyor. Yılın kalan 5 ayında da dış ticaret açığındaki azalma devam edecek" dedi.

7 AYLIK NET HATA NOKSAN 9 MİLYAR \$

Bu arada yılın ilk 7 ayında Türkiye'ye, 9 milyar dolarlık kaynağı belli olmayan nakit girişi (net hata noksan) oldu. TCMB verilerine göre, temmuz ayında bankacılık sektörü 2.3 milyar dolar, diğer sektörler de 1.3 milyar dolar net kredi kullandı. Doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler, 1.8 milyar dolar artarak 2.5 milyar dolara yükseldi. Portföy yatırımları ise 3.3 milyar dolar net çıkış kaydetti.

22.7 İki başana girir, satış yurtdışı hasıla değeri 22.7 bn 722 T.L. ABD doları cinsinden ise 10 cinsinden ise 10 bin 890 dolar olarak hesaplandı.

21 Hanehalklarının nihai tüketim harcamaları ikinci çeyrekte yüzde 5.6'lık artışla 21 milyar 39 milyon lira oldu.

3.5 Devletin nihai tüketim harcamaları ikinci çeyrekte sabit fiyatlarla yüzde 7.2 artarak 3 milyar 515 milyon lira oldu.

8.4 Mal ve hizmet ihracatı, bir önceki yılın aynı çeyreğine kıyasla yüzde 2.1 azalışla 8 milyar 394 milyon lira oldu.

11.4 Yılın ikinci çeyreğinde kamu bütçesinde özel sektör yüzde 11.4'lük büyüme kaydetti.

EN HIZLI BÜYÜYEN YEDİNCİ ÜLKE

Türkiye, 2015 yılı ikinci çeyrekte yüzde 3.8 ile en hızlı büyüyen ülkeler sıralamasında ilk 10'a girdi. Birinci, yüzde 7 ile Hindistan olurken, ikinciye ise aynı büyüme rakamıyla Çin geldi etti. Üçüncü sıradaki ise yüzde 5.6 ile Filipinler, dördüncü sırada yüzde

de 4.9 ile Malezya, beşinci sırada yüzde 4.7 ile Endonezya, altıncı sırada yüzde 4.4 ile Çek Cumhuriyeti, yedinci sırada ise yüzde 3.8 Türkiye yer aldı. Sıralamamız devamında ABD, Polonya ve Slovakya bulundu.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILMAZ:

Fazladan 534 bin kişiye istihdam

■ Başbakan Yardımcısı Cevdet Yılmaz, kesirle konjonktürün dalgalı seyretmesine rağmen, kamu borç yükünde ve yapısal sorunların iyileşmesi ile finansal kesimin ve özel sektörün risklerinin iyi yönetiminin, makroekonomik istikrarı desteklemeye devam ettiğini, Türkiye ekonomisinin

büyüme eğilimini sürdürdüğünü bildirdi. Yılmaz, "Yılın ilk çeyreğinde olduğu gibi yurtdışı talep kaynaklı büyüme söz konusudur. Otomotiv, beyaz eşya üretim satışları ile konut satışları yurt içi üretim ve talebi destekleyen göstergeler olmuştur. 2009 sonundan itibaren Türkiye ekono-

misinin gösterdiği büyüme performansı, iş gücü göstergelerine de olumlu yansımada. 2009 yılı Nisan ayından itibaren yeni istihdam, 6 milyon 512 bin kişiye ulaştı. 2015 yılı ikinci çeyreğinde ise geçen yılın aynı dönemine göre 534 bin kişiye ilave istihdam sağlanmıştır" dedi.

ERONOMİ BAKANI ZEYBEKÇİ:

İhracat artınca yüzde 5'i yakaladınız

■ Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, "AB'nin ikinci çeyrek büyümesinin yüzde 0.4 olduğu. Çiti de sermaye piyasalarının net bir desteklenmesi ve çeyre ülkelerdeki siyasi gelişmelerin bölge ekonomilerine olumsuz yansıdığı bir dönemde Türkiye, yüzde 3.8 gibi

bir büyüme başarısı kaydetmiştir" dedi. Zeybekci, "Piyasalar küresel gelişmelerin etkisinde kalarak biraz daha kötümser şekilde rene baktı. Ama hız, defalarca beklentilerimizin ikinci çeyrekten itibaren daha güçlü bir büyüme olduğunu belirtmiş. Nite-

kim ikinci çeyrekte hanehalkı tüketim harcamalarının yüzde 5.6 arttığını görüyoruz. Ümitlenmedeki dönemde, ihracatın büyümeye katkı vermesi başlaması ile Türkiye'nin yüzde 5'lerin üzerinde büyüme seviyesine doğru yönelecek" diye konuştu.

MALİYE BAKANI ŞİMŞEK:

Hane halkı harcamaları yükseliyor

■ Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, siyasi belirsizlikler ve olumsuz dış konjonktür nedeniyle büyümeyi Orta Vadeli Programda öngörülen yüzde 4'in altında kalmasının muhtemel olduğunu belirtti. Şimşek, "Ancak otomotiv, konut ve beyaz eşya gibi bazı temel sektörlerdeki güçlü satış trendi ekonominin 3. çeyrekte ilimli da olsa büyüme devam edeceğini gös-

termektedir. Olumsuz dış konjonktür sebebiyle ihracat, büyümeyi 2015 yılının ilk yansında 1.2 puan aşağı çekmiştir. İç talebin büyüme katkısı ise 4.4 puan olmuştur" dedi.

termektedir. Olumsuz dış konjonktür sebebiyle ihracat, büyümeyi 2015 yılının ilk yansında 1.2 puan aşağı çekmiştir. İç talebin büyüme katkısı ise 4.4 puan olmuştur" dedi.

NE DEDİLER?

TÜRKİYE DİMDİK AYAKTA

● DEİK Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Cihad Vardan: "Türk ekonomisi için 'sıfır', hatta 'negatif büyüme' kara propagandası yapıldığı bir dönemde bu büyüme rakamı, tüketici ve yatırımcı güvenini artıran bir gelişmedir. İsaabetli politikalarla bu istikrarlı konjonktürde kalkınmayı yönetmeyi başardığımızı gösterdik."

● TİM Başkanı Mehmet Büyükekçi: "1 Kasım'da n sonra siyasi istikrarın tesis edilmesini ve ihracat odaklı büyümenin, tekrar Türkiye'nin gündeminde üst sıralarda yer almasını istiyoruz. Hain terör saldırılarında yatırımların olumsuz etkilenmesi için bir an önce karşılığımızı pekiştirerek, huzur ortamını tesis etmeliyiz."

● MÜSİAD Başkanı Nail Olpak: "Belirsizliklerin sürdüğü bir ortamda, beklentilerin ötesinde büyüme oldukça önemlidir. Yılın üçüncü ve dördüncü çeyreği için de pozitif bir tablo sunmaktadır. Daha yüksek büyüme oranlarının yakalanabilmesi adına siyasi istikrar ve güvenin yeniden tesis edilmesi bir ön şarttır."

● İSO Başkanı Erdal Bahçevan: "Yüzde 3.8'lik bu büyümeyle sanayiden gelen yüzde 4.6'lık katkıyı çok değerli buluyoruz. Ancak üçüncü çeyrekte yaşanan düşüşler, büyümenin sürdürülebilirliği açısından şüphe uyandırıyor. İhracata desteklenen bir büyüme odaklanalım, reformları hayata geçirelim."

● Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebiç: "İç talepteki artışta, kurların yükselmeye devam edeceği ve özellikle dayanıklı tüketim mallarının fiyatlarına yansımaya beklentisi, satın alma kararlarının öne çekilmesine yol açtı. Büyüme için iç talep canlı olmalı. Firmaların sürdürülebilirliği için bu çok önemli."

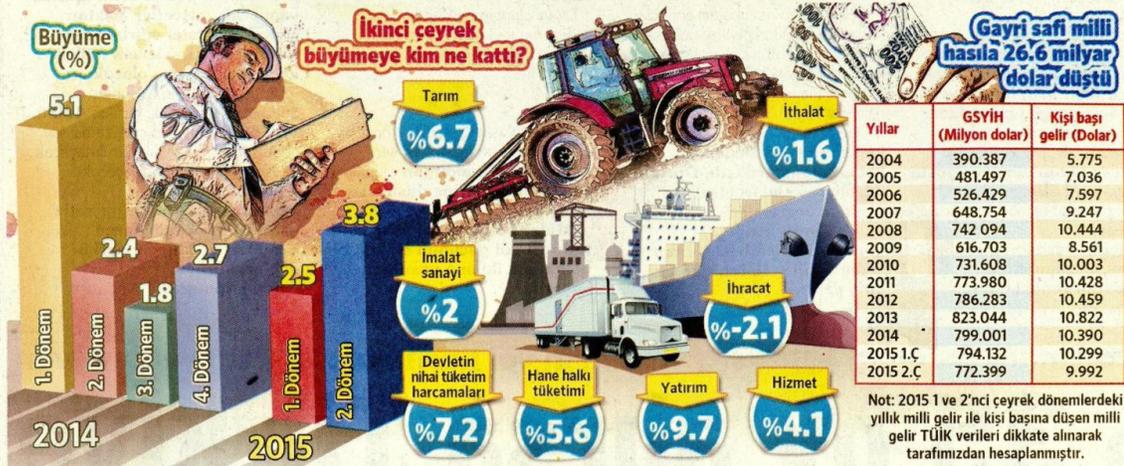
● TÜGİAD Başkanı Rahmi Çuhacı: "Siyasi istikrarlılık ve artan terör olayları nedeniyle zor bir dönemde geçtiğimiz bu günlerde, beklentileri aşan büyüme performansına geleceğe dair umudumuzu artırıyor. Yatırım açısından en cazip ülkelerden biriyiz. Ülke olarak bu gücümüzün farkına varmalıyız" dedi.

● İTO Başkanı İbrahim Çağlar: "İkinci çeyrek büyümesi ile son beş çeyreğin en iyi rakamına ulaştı. Bu gelişme, özel sektörün ekonomiyi ve istikrarı güvenliğini teyit ediyor. İç pazardaki ivme ve ihracattaki mevcudun artarak devam etmesi, önümüzdeki dönemde de büyümeyi destekleyecektir."

● ASKON Genel Başkanı Mustafa Koca: "Bu büyüme, uzun dönemli bir istikrar sürecini yansıtmaktadır. Oyle anlaşılıyor ki ekonomide bir kısım taşlar dahi anlamda yerine oturmuştur. Son zamanlarda yaşadığımız önemli terör problemleri dahi bu güveni sarımsak yıkım etkisi oluşturmuyor."

Seçimle büyüydük, 6 ayda tam 398 dolar fakirleştik

7 Haziran'daki seçimin etkisiyle artan harcamalar yüzünden, Türkiye ekonomisi ikinci çeyrekte beklentilerin üzerinde yüzde 3.8 büyüdü. Kişi başına gelir 6 yıl aradan sonra 10 bin doların altına geriledi. Vatandaş yılbaşından bu yana 398 dolar birden fakirleşti

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2015 yılı 2'nci çeyrek dönemine ait Gayri-safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) verilerini açıkladı. Buna göre, Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde yüzde 3.8 oranında büyüdü. Beklenti ve tahminler, büyümenin yüzde 3.4 civarında olabileceği yönündeydi. Ancak gerçekleşme, tahminlerin 0.4 puan üzerine çıktı. Yüzde 3.8'lik büyümeyle milli gelir 2'nci çeyrekte 180 milyar 451 milyon dolar, 6 aylık milli gelir de 361 milyar 405 milyon dolar oldu. Yıllık bazda milli gelir ise yıl başına göre 26.6 milyar dolarlık erimeyle 772 milyar dolar seviyesine geriledi. Yüzde 3,8'lik büyüme, 2014 yılı ilk çeyreğinden bu yana ulaşılan en

Erdoğan SÜZER

yüksek büyüme verisi oldu. Bu yüksek büyümede ise özellikle 7 Haziran seçimleri öncesinde yapılan harcamalar etkili oldu. Seçimler öncesinde bir taraftan kamu harcamaları diğer yandan vatandaşın tüketim harcamalarında belirgin artış oldu. Bu dönemde hanehalkının tüketim harcamaları yüzde 7,2, devletnin tüketim harcamaları yüzde 7,2, sabit sermaye oluşumu yüzde 9,7 ithalat yüzde 1,6 büyürken, ihracat yüzde 2,1 oranında küçüldü.

MİLLİ GELİR 772,4 MİLYAR DOLAR

Milli gelir TL bazında artmasına karşın, kurdaki artış nedeniyle dolar bazında adeta eridi. TÜİK 2014 yılı milli gelirini 799 milyar dolar, kişi başına geliri de 10 bin 390 dolar olarak açıklamıştı. Buna göre milli gelir 2014 yılı sonunda TL bazında 1 trilyon 747 milyar TL, kişi başına gelir de 22 bin 722 lira oldu. Bu yılın ilk 6 ayının sonunda ise milli gelir yıllık bazda 772 milyar 399 milyon dolara, kişi başına gelir de 9 bin 992 dolara geriledi. Kişi başına milli gelir 6 aylık dönemde 398 dolar birden eridi. Dolardaki artış seçimlerin ardından yılın ikinci yarısında daha da hızlanırken ekonomi terör ve siyasi belirsizlikle yavaşladığı için, önümüzdeki dönemde bu erimenin katlanarak artması bekleniyor.

2009 YILINA GERİ DÖNDÜK

Türkiye ekonomisi, beklentilerin üzerinde gerçekleşen büyümeyle rağmen dolar bazında 2011 yılına gerisine gitti. Milli gelir 2011 yılında 774 milyar dolar düzeyine ulaşmıştı. 2015'in Haziran sonunda ise yıllık milli gelir 772 milyar dolara geriledi. Türkiye kişi başına gelirde ise 2009 yılından bu yana ilk kez 10 bin doların altına düştü. 2008 yılında 10 bin 444 dolara kadar çıkan kişi başına gelir, küresel krizin etkisiyle 8 bin 561 dolara kadar gerilemişti.

Önümüzdeki dönem aşağıya doğru iner

BEKLENTİLERİN üzerinde gelen büyüme rakamları iş dünyasına moral olsa da ikinci yarıda gelecek sonuçlar için temkinli konuştu. İSO Başkanı **Erdal Bahçivan** yüzde 3,8'lik bu büyümeyle sanayiden gelen yüzde 4,6'lık katkıyı çok değerli bulduklarını kaydetti. Bahçivan, "Üçüncü çeyrekte yaşadığımız olumsuz gelişmeler, bu büyüme oranının sürdürülebilir olması açısından bir takım şüphelerin doğmasına neden olmaktadır" dedi.

TİM Başkanı Mehmet Büyükekçi, ihracat rakamlarındaki yüzde 2,1'lik düşüşe rağmen, "Beklentinin üzerinde büyüme Türkiye'ye mo-

Erdal Bahçivan

ral oldu" açıklamasını yaptı. İTO Başkanı Başkan Ibrahim Çağlar, ise ikinci çeyrekteki büyümede hanehalkı ve kamunun tüketim harcamalarının etkili olduğunu bildirdi. Çağlar, "İç pazardaki bu ivme ve ihracattaki mevcudun artarak devam etmesi, ihtiyacımız olan büyüme destekleyecektir" değerlendirmesini yaptı. İTO Başkanı Çağlar ayrıca kısa vadeli döviz borcu olan işadamları devletten 2,7'den döviz satışı gerçekleştirilmesini önerdi. ASO Başkanı **Nurettin Özdebir** de önümüzdeki dönemde büyüme oranlarının aşağıya doğru gideceğini tahmin ettiklerini kaydetti.

Yabancı ülkelerde harcadık

YILIN ikinci çeyreğinde hanehalkı tüketimi yüzde 5,6 düzeyinde gerçekleşirken, toplam yurtiçi tüketim artışı yüzde 4,5 oldu. Buna karşılık, vatandaşların yurtdışında yaptığı tüketim harcamalarındaki artış yüzde 26,9 seviyesine çıktı. Yabancıların ülkemizdeki harcamaları ise artmadı, aksine yüzde 7,8 geriledi.

Devlet harcamaları yüzde 7,2 artarken, maaş harcamalarındaki artış yüzde 1,9'da kaldı, mal ve hizmet alımına ilişkin harcama ise yüzde 11,6'ya çıktı. Bu dönemde tarım yüzde 6,7, sanayi yüzde 4,1, imalat sanayi yüzde 5, inşaat yüzde 3 ve eğitim yüzde 4,1 büyüdü. Madencilikte ise yüzde 5,1'lik küçülme yaşandı.

OVP hedefinin altında kalacak

MALİYE Bakanı Mehmet Şimşek, siyasi belirsizlik nedeniyle ertelenen yatırım, küresel finansal piyasalarda dalgalanma, artan jeopolitik gerginlikler ile AB'deki durğunluğun yılın ilk yarısında ekonomik büyümeyi sınırladığını söyledi. Şimşek, siyasi belirsizlik ve olumsuz dış konjonktür nedeniyle büyümenin OVP'deki yüzde 4'ün altında kalmasının muhtemel olduğunu belirtti. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık da büyüme performansında dış piyasaların ve kasım ayında yapılacak seçimlerin etkili olacağını vurguladı. Işık, "Küresel ve iç piyasalarda yaşanan gelişmeler nedeniyle yıl sonunda Türkiye orta vadeli programda öngörülen daha yavaş büyüyecek" şeklinde konuştu. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci de yüzde 3,8'lik bir büyümenin uzun yıllardır görülmemiş ölçüde zorlu bir küresel ekonomide başarıldığını kaydetti.

Güven hızla zedelendi

CHP Genel Başkan Yardımcısı Selin Sayek Böke, Türkiye'nin gençlerine iş yaratması için yolda en az yüzde 5 düzeyinde büyümesinin bir zorunluluk olduğunu kaydetti. Böke, "Ne yazık ki bir kişinin kişisel ihtirasları ülkenin insanlarının seçim sonrasında ilişkin umutlarını boşa çıkardı. Türkiye ekonomisine güven hızla zedelendi. Zayıflayan güven, güvenlikle ilgili ortaya çıkan tablo ile eşleşince ikinci çeyrekte ortaya çıkan büyüme oranlarının sürdürülebilir olmadığını açıkça ortaya çıkarmaktadır" dedi. Selin Sayek Böke, Türkiye'nin orta gelir tuzağına takılıp kaldığını ve her geçen günün bir öncekini arattığını sözlerine ekledi.

“Sanayici büyümekte zorlanıyor”

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan, artan siyasi belirsizliğin ekonomiyi olumsuz etkilediğine ve sanayicinin arzu ettiği büyümeyi gerçekleştirmekte zorlandığına işaret etti. Yılım ilk yarısında ivme kazanan sanayi üretim endeksinin büyüme açısından olumlu sinyal verdiğini belirten Bahçivan, an-

cak TL'deki sert değer kaybı, istikrarı sarsan jeopolitik gelişmeler ve tarihinin en zayıf değerlerinde seyreden tüketici güveni nedeniyle sanayinin performansını sürdürmesinin kuşkulu olduğunu vurguladı.

“Sanayicimiz arzu ettiği büyümeyi gerçekleştirmekte zorlanıyor.” diyen Bahçivan, zayıf seyreden ihracata ve özellikle

Rusya kaynaklı olarak azalan turizm gelirlerine rağmen ithalatta daha hızlı bir düşüş gerçekleşmesinin dış dengeleri olumlu etkilediğini ifade etti.

Diğer yandan doğrudan yatırımların zayıflığı ve rezervlerdeki erimenin sağlıklı bir görünüm arz etmediğine değinen Bahçivan sözlerini şöyle sürdürdü: “Kanaat önderleri ve karar vericiler durumu doğru okumalı ve doğru kararlar vermelidir. Olan, üretmenin

sorumluluğunu ve yükünü taşıyan, işvereniyle, çalışanıyla birlikte biz üreticilere oluyor. İşte bu nedenle; üretmenin aklı, çalışanın aklı, istihdam yaratanın aklı, polemik ve kısır tartışmalar yerine çözümlere odaklanmayı tercih ediyor.”

Erdal Bahçivan

Bahçivan: Büyümeye sanayi katkısı olumlu

İSTANBUL (İHA) - **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, 2'inci çeyrek büyüme rakamları ile ilgili yüzde 3,8'lik bu büyümeye sanayiden gelen yüzde 4,6'lık katkıyı da çok değerli bulduklarını söyledi.

İstanbul Sanayici Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**, 2015 büyüme rakamları ile ilgili değerlendirmede bulundu. Bahçivan, yılın ikinci çeyreği için olumlu ve beklentilerin üzerinde bir büyüme performansı elde edildiğini belirterek, yüzde 3,8'lik bu büyümeye sanayiden gelen yüzde 4,6'lık katkıyı da çok değerli bulduklarını söyledi.

Üçüncü çeyrekte yaşanan olumsuz gelişmeler, bu büyüme oranının sürdürülebilir olması açısından bir takım şüphelerin doğmasına neden olduğunu belirten **İSO Başkanı**, "Her zaman söylediğimiz gibi Türkiye'nin sanayi, yatırım ve ihracatla desteklenen bir büyümeye odaklanması ve bunun için yapısal önlemler alınması en temel amaç olmalıdır" dedi.